

Soudní ochrana proti rozhodnutí správních orgánů

1. Mohu se správním rozhodnutím bránit u soudu?

Správní rozhodnutí lze napadnout **žalobou u správního soudu** (dále jako „správní žaloba“), a to po **vyčerpání řádných opravných prostředků** (obvykle odvolání), ledaže v konkrétním případě zákon stanoví jinak.

U soudu lze napadnout také pravomocné rozhodnutí správního orgánu o soukromoprávním sporu. Tehdy nejde o správní žalobu a těmto případům se leták nevěnuje.

2. Jaké jsou nezbytné náležitosti správní žaloby?

Z **každého úkonu** účastníka řízení musí být patrné:

- čeho se týká,
- kdo jej činí,
- proti komu směřuje,
- co navrhuje,
- datum a podpis.

Žaloba musí kromě uvedených obecných náležitostí úkonu ještě obsahovat:

- označení napadeného rozhodnutí a den jeho doručení nebo jiného oznámení žalobci,
- označení osob na řízení zúčastněných, jsou-li žalobci známy,
- označení výroků rozhodnutí, které žalobce napadá,
- žalobní body, z nichž musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné,
- jaké důkazy k prokázání svých tvrzení žalobce navrhuje provést,
- návrh výroku rozsudku.
-

3. Existuje lhůta k podání správní žaloby?

Žalobu je třeba podat do **dvou měsíců** od doručení rozhodnutí správního orgánu (proti němuž již není možné podat řádný opravný prostředek), **pokud zvláštní zákon** (týkající se konkrétního správního řízení) **nestanoví lhůtu jinou**.

4. Kam mám podat správní žalobu?

Pokud není ve zvláštním zákoně stanoveno jinak, je k řízení příslušný **krajský soud**. Správními žalobami se u těchto soudů zabývají specializované senáty či specializovaní samosoudci.

Místní příslušnost soudu se řídí **místem sídla správního orgánu**, který ve věci rozhodl v prvním stupni nebo jinak zasáhl do práv toho, kdo se u soudu domáhá ochrany. Pokud tento správní úřad ve skutečnosti sídlí mimo obvod své působnosti, pro účely určení místní příslušnosti soudu se má za to, že má sídlo v obvodu své působnosti.

Odlísně je stanovena místní příslušnost soudu ve **věcech sociálního zabezpečení** (dávky důchodového pojištění, státní sociální podpory, pomoci v hmotné nouzi, příspěvek na péči, dávky pro osoby se zdravotním postižením, dávky péčovské péče, podpora v nezaměstnanosti), ve věcech zaměstnanosti a ochrany zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele. V těchto věcech je k řízení místně příslušný **soud, v jehož obvodu má navrhovatel bydliště či se zdržuje**.

5. Musím být při podání správní žaloby zastoupen advokátem?

K podání správní žaloby zastoupení **není nutné**. Zastoupení je však **povinné v řízení o kasační stížnosti** před Nejvyšším správním soudem.

6. Je podání správní žaloby zpoplatněno?

Od soudního poplatku jsou **osvobozena některá řízení** (např. ve věcech důchodového pojištění, nemocenského pojištění, státní sociální podpory, pojistného na veřejné zdravotní pojištění, pomoci v hmotné nouzi, příspěvku na péči a dávek pro osoby se zdravotním postižením, podpory v nezaměstnanosti, podpory při rekvalifikaci a kompenzace a dávek péčovské péče a v některých cizineckých věcech).¹

¹ Úplný výčet osvobození je uveden v § 11 [zákona o soudních poplatcích](#) (zákon č. 549/1991 Sb.).

V ostatních případech může soud za určitých okolností **přiznat osvobození konkrétnímu účastníkovi řízení.**

Soudní poplatek za správní žalobu **proti rozhodnutí správního orgánu** činí **3.000,- Kč**. Za žalobu na ochranu před nečinností správního orgánu nebo nezákonným zásahem správního orgánu zaplatíte 2.000,- Kč a za návrh na přiznání odkladného účinku ve správním soudnictví 1.000,- Kč. Soudní poplatek za kasační stížnost činí 5.000,- Kč.

Poplatky ve správním soudnictví najdete pod položkami 18 až 20 v sazebníku poplatků, který je přílohou zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (více také v letáku [Soudní poplatky a osvobození od těchto poplatků](#)).

7. Budu muset správnímu orgánu či státu (soudu) nahradit náklady řízení, pokud neuspějí?

Obecně má účastník řízení (včetně správního orgánu) **právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů řízení** (zejména v podobě nákladů právního zastoupení a soudních poplatků) podle rozsahu svého úspěchu (zastoupení správního orgánu advokátem však soud nemusí uznat důvodným).

Ve věcech důchodového pojištění, úrazového pojištění, nemocenského pojištění, pomoci v hmotné nouzi a sociální péče **soud správnímu orgánu náhradu nákladů nepřizná ani pro případ úspěchu.**

Stát (soud) má proti neúspěšnému účastníkovi právo na náhradu nákladů řízení, které platil (svědečné, znalečné, tlumočné a jiné náklady spojené s dokazováním), není-li tento účastník osvobozen od soudních poplatků (viz otázka č. 6).

8. Odkládá se podáním správní žaloby vykonatelnost správního rozhodnutí?

Pokud zákon nestanoví jinak, **žaloba nemá odkladný účinek**. Správní soud však na návrh žalobce a po vyjádření žalovaného odkladný účinek přizná, pokud by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro žalobce nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem. Soudní poplatek za návrh na přiznání odkladného účinku činí 1.000,- Kč.

9. Lze u správního soudu napadat pouze správní rozhodnutí?

Správní žalobou se můžete bránit také proti **nečinnosti** správního orgánu či **nezákonnému zásahu** správního orgánu. Dále správní soudy rozhodují ve volebních věcech a ve věcech místního referenda, ve věcech politických stran a politických hnutí, o zrušení opatření obecné povahy (§ 171 a následující správního řádu) pro rozpor se zákonem. Nejvyšší správní soud rozhoduje také kompetenční žaloby. Městský soud v Praze nově rozhoduje také o zrušení služebního předpisu.

10. Je rozhodnutí krajského soudu ve správním soudnictví konečné?

Za určitých okolností se můžete domáhat zrušení pravomocného rozhodnutí krajského soudu ve správním soudnictví **kasační stížností k Nejvyššímu správnímu soudu.**

11. Které předpisy upravují řízení před správními soudy?

Na řízení před správními soudy dopadá **soudní řád správní** (zákon č. 150/2002 Sb.) a v určitém rozsahu také **občanský soudní řád** (zákon č. 99/1963 Sb.).

12. Kde najdu více informací o správním soudnictví?

Podrobnější informace o správním soudnictví včetně kontaktů na jednotlivé soudy (s průvodcem řízením a s vyhledávačem zveřejněných rozhodnutí ve správním soudnictví) naleznete na internetových stránkách Nejvyššího správního soudu www.nssoud.cz.

13. Může správní žalobu podat veřejný ochránce práv?

Od 1. ledna 2012 je ochránce oprávněn podat **žalobu proti rozhodnutí správního orgánu**, pokud prokáže **závažný veřejný zájem** na podání žaloby (§ 66 odst. 3 soudního řádu správního). Využití žaloby ochránce pečlivě zvažuje, žadatelé nemají na její podání právní nárok (ve své věci mohou správní žalobu uplatnit sami).